

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора

Терентьової Наталії Олександрівни

про дисертацію Чжан Ліана

**«УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ З ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ В ОСВІТЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ УНІВЕРСИТЕТУ (НА
ПРИКЛАДІ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ)»**,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Актуальність теми дослідження.

Фізичне виховання підростаючих поколінь може бути ефективним лише за умови належної підготовки фахівців у цій галузі. Саме вони відповідають за організацію та проведення виховного процесу засобами фізичної культури та спорту. Без висококваліфікованих фахівців неможливо сформувати фізичну культуру, яка спрямована на збереження і зміцнення здоров'я, розвиток фізичних сил і якостей з метою гармонійного формування особистості.

Управління сферою фізичної культури і спорту – це складний і багатогранний процес, який спрямований на досягнення таких цілей, як: зміцнення здоров'я населення; розвиток фізичних можливостей людей; формування здорового способу життя; підготовка спортсменів для участі в міжнародних змаганнях.

Управління сферою фізичної культури і спорту здійснюється органами державної влади та місцевого самоврядування. Ця діяльність включає в себе: розробку та реалізацію державної політики у сфері фізичної культури і спорту; забезпечення фінансування сфери фізичної культури і спорту; будівництво та утримання спортивної інфраструктури; підготовку кадрів для сфери фізичної культури і спорту; організацію спортивних заходів. У сучасних умовах управління сферою фізичної культури і спорту в КНР є одним із пріоритетних напрямів державної політики. Це пов'язано з такими факторами, як: зростання значення фізичної культури і спорту для розвитку суспільства; необхідність забезпечення ефективного використання ресурсів сфери фізичної культури і спорту; забезпечення успіхів національної збірної команди на міжнародних аренах.

Отже, є очевидним, що актуальність представленого дослідження знаходиться в контексті реалізації суспільних, науково-теоретичних і практичних потреб вивчення, конструктивного аналізу й творчого використання

теоретичних положень управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки).

Розв'язання проблемних питань, основними з яких визнаємо окреслені автором суперечності між: потребою в управлінні якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки) та його практичною реалізацією в процесі навчання; доцільністю використання передових ідей китайських науковців щодо управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки) та недостатньою обізнаністю українських дослідників з цими ідеями; практичною потребою у розробці моделі управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки) та поетапної її реалізації й недостатньою систематичністю у процесі їхньої професійної підготовки.

Тож вибір теми дослідження є слушним і зумовлений об'єктивними потребами дослідження проблеми управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Дисертація Чжан Ліана має чітку структуру, складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел до кожного розділу (433 найменувань, із них – 322 іноземними мовами).

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробці та реалізації авторської методики управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки). Авторкою поставлено низку дослідницьких завдань, спрямованих на досягнення поставленої мети, визначено об'єкт і предмет дослідження.

Достовірність результатів дослідження забезпечена опорою на наукову методологію, вихідні теоретичні положення і понятійно-термінологічний апарат, багаторічним вивченням проблеми, використанням комплексу взаємопов'язаних методів дослідження, адекватних його об'єкту, предметові та завданням, узагальненням досвіду полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробці та реалізації авторської методики управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки).

Щодо наукової повноти дослідження, то дисертантом: вперше теоретично обґрунтовано модель управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі КНР), яка містить розроблену авторську методику; уточнено суть понять «управління освітнім процесом у КНР» (процес планування, організації, мотивації, контролю та координації ресурсів, необхідних для забезпечення ефективної та якісної освіти, якій включає в себе діяльність різних учасників освітнього процесу, таких як уряд, освітні установи, викладачі та здобувачі освіти), «якість підготовки бакалаврів з фізичного виховання в КНР» (комплексна характеристика освітньої діяльності та підготовки студента, що виражає ступінь їх відповідності державним освітнім стандартам, державним вимогам та потребам фізичної чи юридичної особи, на користь якої здійснюється освітня діяльність, зокрема ступінь досягнення запланованих результатів освітньої програми) та психолого-педагогічні особливості управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки); уточнено критерії: особистісний (професійні та педагогічні особистісні якості), когнітивний (професійні та педагогічні знання, професійно-педагогічні вміння) та рефлексійно-результативний, показники і рівні (високий, середній, низький) управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету.

Подальшого розвитку набули положення щодо оновлення форм, методів і засобів управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки).

Практична цінність розробок підтверджується їх впровадженням в освітній процес закладів вищої освіти, зокрема в освітній процес: ХНЕУ імені Семена Кузнеця – модель управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі КНР) під час викладання навчальної дисципліни «Моделювання освітньої та професійної підготовки фахівця» (довідка №23/86-02-39 від 10.07.2023 р.); Педагогічного коледжу Нейцзян (провінція Сичуань) (довідка від 16 червня 2023 року) та Нейцзянського професійно технічного коледжу (провінція Сичуань) – модель управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі КНР) (довідка 16 червня 2023 року).

Практична значущість результатів дослідження визначається тим, що впроваджено методичні рекомендації розробленої авторської методики оцінки ефективності перевірки якості освітніх програм на таких етапах: розробка системи показників оцінки ефекту; розробка та обґрунтування нормативних значень для кожного показника; проведення консолідуючої рейтингової оцінки

ефекту від якісної перевірки освітніх програм із виділенням 3-х рейтингових груп; калькулювання витрат на перевірки освітніх програм з подальшою їх якісною оцінкою; розрахунок та інтерпретація показника ефективності перевірки освітніх програм.

Теоретичними положеннями та практичними напрацюваннями можуть послуговуватися викладачі під час проведення аудиторних і позааудиторних занять, при розробці навчальних програм, створенні навчальних посібників із фахових дисциплін; студенти в процесі підготовки до лекційно-семінарських занять, при написанні курсових і магістерських робіт. Матеріали дослідження доцільно використовувати під час підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом.

Здобувач вдало обрав тему своєї роботи, яка є актуальною та відповідає сучасним науковим дослідженням. Він чітко сформулював мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, а також визначила концепцію, методологічні та теоретичні основи. Здобувач також аргументував використання обраних методів дослідження.

У вступі до роботи обґрунтовано вибір теми та її актуальність, визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, представлено методи наукового дослідження. Також розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію отриманих результатів.

У першому розділі – «Теоретичні основи забезпечення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки)» – визначено суть поняття та структуру забезпечення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету; виокремлено особливості підготовки бакалаврів з фізичного виховання в університетах КНР та України; подано структурний аналіз освітнього середовища підготовки бакалаврів з фізичного виховання у закладі вищої освіти.

У другому розділі – «Науково-методичне обґрунтування моделі управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в умовах освітнього середовища університету (на прикладі Китайської Народної Республіки)» теоретично обґрунтовано та розроблено модель управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в Нейцзянському педагогічному університеті.

У третьому розділі – «Експериментальна перевірка моделі управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в умовах освітнього середовища університету (на прикладі Китайської Народної Республіки та України)» розкрито загальні питання організації та проведення педагогічного

експерименту, реалізовано авторську методичку оцінки ефективності перевірки якості освітніх програм в Нейцзянському педагогічному університеті.

На нашу думку, висновки до розділів і загальні висновки є чіткі та логічно аргументовані, містять коректні узагальнення. Їх зміст переконує у тому, що дисертантка досягла сформульованої мети дослідження і виконала поставлені завдання.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових виданнях. Основний зміст і результати дослідження подано у 12 публікаціях (11 одноосібних), із них: 3 статті – у вітчизняних фахових наукових виданнях, 4 статті – у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва і розвитку та Європейського Союзу (Республіка Польща), зокрема одна стаття опублікована в журналі, матеріали якого індексуються в наукометричній базі Scopus, 5 тез доповідей та матеріалів наукових конференцій), що відповідає чинним вимогам щодо опублікування результатів дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна праця відповідає спеціальності, за якою її подано до захисту. Структурна композиція дисертації та її зміст повністю відображають основні положення дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Чжан Ліана, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження та побажання:

1. Важливим доробком дисертанта є представлення нових даних та поглядів на означену проблему, яка ґрунтується на китайськомовних джерелах. На наш погляд доцільно також було у дисертації розглянути питання забезпечення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання з урахуванням потреб роботодавців.

2. Одним із позитивно оцінених нами аспектів дослідження є перспективи впровадження розробленої методички в освітній процес вищої освіти України. Водночас слід було окреслити і виклики, які можуть виникнути в ході імплементації окреслених дисертантом положень, що збагатило б дисертацію та посилило рекомендаційні узагальнення.

3. Очевидно, що процес перспективи управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі КНР) вимагає використання певних діагностичних процедур для

виявлення рівня її сформованості. Ураховуючи наукову цінність цього матеріалу, необхідно було в дисертації представити опис проведення процедури такої діагностики, що стало б у нагоді українським педагогам.

4. На нашу думку, варто було б у дисертації врахувати можливості використання сучасних освітніх технологій для підвищення якості підготовки бакалаврів з фізичного виховання.

5. На нашу думку, автор недостатньо уваги приділив аналізу європейського досвіду щодо висвітлення проблеми управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі КНР). В контексті євроінтеграційних процесів доречним було б представити аналіз такого досвіду та можливостей його використання в Україні. Варто було б передбачити такий напрям дослідження і серед перспектив наукових пошуків автора.

Проте зроблені зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку результатів представленої дисертаційної роботи.

Висновок.

Дисертаційна робота Чжан Ліана «Управління якістю підготовки бакалаврів з фізичного виховання в освітньому середовищі університету (на прикладі Китайської Народної Республіки)» є завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням. Дослідження виконано здобувачем особисто за актуальною для сучасної науки та практики педагогічної діяльності темою із застосуванням доцільних і адекватних меті та завданням дослідження методів наукового пошуку. Робота характеризується логічністю, послідовністю та обґрунтованістю викладення змісту, містить нові науково обґрунтовані теоретичні та практично значущі результати проведених здобувачкою досліджень, котрі становлять наукову новизну, теоретичне та практичне значення, свідчать про особистий внесок здобувача в науку, а також достатньо висвітлені в наукових працях.

За своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, теоретичним і практичним значенням, дисертація відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та пп. 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Чжан

Ліан заслуговує на приєудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
директор навчально-наукового
медичного інституту
Чорноморського національного
університету імені Петра Могили

Наталія ТЕРЕНТЬЄВА

Підпис Н.О. Терентьєвої засвідчує
доктор юридичних наук, професор,
т.в.о. проректора з наукової роботи
та міжнародного співробітництва

Алла КОВАЛЬ